รางวัลแมกไซไซสำหรับประเทศไทย

พุทธชาด เผ่นโผน*

ประวัติ

รางวัลแมกไซไซเป็นรางวัลที่จัดตั้งขึ้นโดยมูลนิธิแมกไซไซ แห่งประเทศฟิลิปปินส์ร่วมกับมูลนิธิรอคกี้เฟลเลอร์ แห่งสหรัฐอเมริกา เพื่อเป็นอนุสรณ์แก่ นายรามอน แมกไซไซ อดีตประธานาธิบดีของประเทศฟิลิปปินส์ผู้ล่วงลับไปแล้ว นายรามอน แมกไซไซ เป็นรัฐบุรุษผู้ยิ่งใหญ่ มีความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว มีอุดมคติดีเด่น และมีปณิธานแรงกล้าในอันที่จะบูรณะปรับปรุงประเทศชาติหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ให้ฟื้นฟูเข้มแข็งในทุกวิถีทาง ท่านเป็นบุคคลที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง จึงเป็นเหตุให้ประชาชนฟิลิปปินส์รักและบูชาน้ำใจมาก นายรามอน แมกไซไซ ถึงแก่อนิจกรรมด้วยอุบัติเหตุเครื่องบินตกเมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2500 นำความเศร้าโศกเสียใจมาสู่ประชาชนชาวฟิลิปปินส์เป็นอย่างยิ่ง ในระหว่างที่ยังมีชีวิตอยู่นายรามอน แมกไซไซ ได้ใช้เงินส่วนตัวเป็นประโยชน์แก่คนส่วนรวมเป็นจำนวนมาก จึงมิได้มีมรดกเหลือไว้ให้ครอบครัว ประชาชนที่รักและบูชาเกียรติคุณของท่าน จึงได้ร่วมใจกันบริจาคเงินและจัดหาที่อยู่ให้แก่ครอบครัวของท่าน และพร้อมใจกันก่อตั้ง "มูลนิธิแมกไซไซ" ขึ้น เพื่ออำนวยประโยชน์สุขให้แก่ประชาชนชาวโลกตามอุดมคติของท่าน

มูลนิธิแมกไซไซจึงถือกำเนิดขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2500 เมื่อแรกก่อตั้ง มีเงินทุนสำรอง 500,000 เหรียญอเมริกัน จนถึง พ.ศ. 2522 มีเงินทุน 618,500 เหรียญอเมริกัน เงินเหล่านี้ได้นำมาจัดเป็นรางวัลประจำปีแก่ผู้ประกอบความดีอันเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

มูลนิธิแมกไซไซได้เริ่มรางวัลประจำปีแก่ผู้ที่กระทำความดีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2501 เป็นต้นมา โดยพิจารณาให้เฉพาะชาวเอเชียตะวันออกและตะวันออกเฉียงใต้ ตลอดจนอัฟกานิสถานแต่ไม่รวมเอเชียไมเนอร์ (เอเชียตะวันออกกลางและตะวันออกใกล้) ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และหมู่เกาะแปซิฟิค การให้รางวัลไม่จำกัดเชื้อชาติ ศาสนา เพศ วิธีที่จะมอบรางวัลให้แก่ผู้ใดนั้น คณะกรรมการของมูลนิธิจะเป็นผู้พิจารณาสอดส่อง โดยจะกระทำเป็นความลับ ใช้เวลาในการพิจารณาผลงานและเกียรติคุณของผู้ที่จะได้รับรางวัลประมาณ 5 ปี รางวัลประจำปี มีทั้งหมด 5 รางวัล รางวัลหนึ่ง มีมูลค่า 20,000 เหรียญอเมริกัน (ประมาณ 400,000 บาท) แยกเป็น 5 สาขา สาขาละ 1 คน บางปีจะมีบางสาขาที่ได้รับมากกว่า 1 คน ซึ่งจะต้องแบ่งเงินรางวัลเท่าๆ กัน

---

*บรรณารักษ์ชำนาญการ 6 งานวิเคราะห์เลขหมู่และทำบัตรรายการหนังสือภาษาไทย ฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากรห้องสมุดและทำบัตรรายการ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง

1. สาขาข้าราชการ (Government Service) ให้แก่ผู้บริการของรัฐด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ข้าราชการที่ทำงานเพื่อส่งเสริมบริการสาธารณะ สนับสนุนการวิจัย การศึกษาของรัฐ ส่งเสริมสวัสดิการของลูกจ้าง หรือตรวจสอบติดตามผลการทำงานของข้าราชการชุมชนอย่างใกล้ชิดในแขนงใดแขนงหนึ่งดังกล่าว

2. สาขาบริการสาธารณะ (Public Service) ให้แก่บุคคลหรือองค์การของรัฐซึ่งอุทิศตนหรืองานเพื่อปรับปรุงสถานภาพของชาวนา กรรมการ สนับสนุนอุตสาหกรรมในครัวเรือน เพิ่มผลิตผลทางการเกษตรสาขาต่างๆ ปรับปรุงสุขภาพของชุมชน การศึกษา ส่งเสริมความเคลื่อนไหวทางสหกรณ์ หรือสินเชื่อท้องถิ่น ผลิตภัณฑ์และการตลาดของผลิตผลจากไร่ ส่งเสริมการเผยแพร่การอภิปรายในเรื่องความสนใจของชุมชน เร่งเร้าและส่งเสริมการปรับปรุงท้องถิ่นและพัฒนาการสร้างสรรค์ของประชาชนและทรัพยากรธรรมชาติ ฝึกบุคลากรท้องถิ่น หรือร่วมมือกับรัฐในการดำเนินงานสร้างชนบท หรือปรับปรุงการดำรงชีพของคนในเมือง

3. สาขาผู้นำชุมชน (Community Leadership) ให้แก่ผู้นำของท้องถิ่นหรือชุมชนที่อุทิศตนและงานเพื่อปรับปรุงชุมชน อบรมสำนึกของข้าราชการ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการดำรงชีวิตในชุมชน จัดโอกาสหรือบริการให้ชุมชนทำประโยชน์ต่อชุมชน ให้ชุมชนได้ตระหนักถึงตัวเองและสร้างคุณความดีในอันที่จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศชาติ

4. สาขาหนังสือพิมพ์ วรรณกรรม และนิเทศศาสตร์สร้างสรรค์ (Journalism, Literature and Creative Communication Arts) ให้แก่ผู้มีอุดมการกล้าหาญเด็ดเดี่ยวในการเขียน และตีพิมพ์เพื่อประชาธิปไตย และความอยู่เย็นเป็นสุขของประชาชนในด้านต่างๆ เช่น บริการข่าวสาร ปรัชญา อักษรศาสตร์ การสื่อสาร วรรณกรรม ละคร วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ หนังสือพิมพ์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ (ในทวีปเอเชีย) นักหนังสือพิมพ์ นักเขียน ผู้ปฏิบัติงานด้านนิเทศศาสตร์ ซึ่งมีความสนใจในด้านเอเชีย

5. สาขาความเข้าใจระหว่างประเทศ (International Understandings) ให้แก่ผู้ที่เสียสละสร้างสรรค์งานอันก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ ทำให้ชาติต่างๆ รักใคร่กันดีมากขึ้น ผู้นำในองค์การระหว่างประเทศ ซึ่งส่งเสริมมิตรภาพระหว่างประเทศ และระหว่างประชาชนในประเทศต่างๆ นักการทูต นักรัฐศาสตร์ นักนิติศาสตร์ นักประวัติศาสตร์ และนักกฎหมายระหว่างประเทศในเอเชีย

นับตั้งแต่ปีที่เริ่มให้รางวัลจนถึงปี พ.ศ. 2534 มีผู้ได้รับรางวัลติดต่อกันมาประมาณ 152 คน และจัดเป็นสถาบัน 13 แห่ง ในบางปีมีบางสาขาที่ไม่มีผู้สมควรได้รับรางวัล และบางรางวัลอาจให้ได้มากกว่า 1 คน นอกจากได้รับเงินรางวัลตามที่กำหนดแล้ว ยังได้รับบัตรประกาศเกียรติคุณ และเหรียญทองสำริดมีรูปประธานาธิบดีรามอน แมกไซไซ อยู่ด้านหน้าและด้านหลังจารึก

ชื่อผู้ได้รับรางวัล สาขารางวัล ปี พ.ศ. และเกียรติคุณของผู้ได้รับรางวัล

คณะกรรมการมูลนิธิแมกไซไซ จะแจ้งให้ผู้รับรางวัลเดินทางไปรับรางวัลด้วยตนเอง ณ เมืองมนิลา ประเทศฟิลิปปินส์ ในวันที่ 31 สิงหาคมของทุกปี ซึ่งตรงกับวันเกิดของประธานาธิบดีรามอน แมกไซไซ โดยออกค่าเครื่องบินไปและกลับให้

พิธีมอบรางวัลนั้น เป็นพิธีที่จัดขึ้นอย่างสมเกียรติยิ่ง โดยประธานาธิบดีของฟิลิปปินส์คนปัจจุบันเป็นประธานในพิธี ผู้เข้ารับรางวัลนั่งประจำที่บนเวที ต่อจากนั้นเครื่องพเพลงชาติพร้อมกันเสร็จแล้วนิ่งสงบ 1 นาที เพื่อรำลึกถึงท่านประธานาธิบดีรามอน แมกไซไซ ผู้ล่วงลับไปแล้ว ต่อจากนั้นคณะกรรมการของมูลนิธิแมกไซไซจะกล่าวคำปรารภเรื่องรางวัลแมกไซไซ และอ่านคำสดุดีประกาศเกียรติคุณผู้ที่ได้รับรางวัลประจำปีแต่ละคนเป็นรายบุคคล ผู้ที่ได้รับรางวัลกล่าวตอบ จบแล้วเป็นเสร็จพิธี ตอนเย็นมีงานเลี้ยงรับรองเป็นเกียรติแก่ผู้ได้รับรางวัล ผู้ได้รับรางวัลจะได้รับเชิญให้บรรยายเรื่องราวตามหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับสาขาที่ตนได้รับรางวัล ตามวันเวลาที่เจ้าหน้าที่ของมูลนิธิกำหนดให้ ซึ่งจะเป็นเวลาภายใน 1 สัปดาห์ หลังพิธีมอบรางวัล

รายนาม/รายพระนามของคนไทย/สถาบันไทยที่ได้รับรางวัลแมกไซไซ

1. คุณนิลวรรณ ปิ่นทอง ได้รับในปี พ.ศ. 2504 สาขาบริการสาธารณะ ในฐานะ "สตรีผู้มีส่วนร่วมในงานอาสาสมัคร และเป็นผู้นำในการพัฒนางานของส่วนรวม ทำให้สตรีไทยมีบทบาทใหม่ในทางสร้างสรรค์"

2. ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ ได้รับในปี พ.ศ. 2508 สาขาข้าราชการ ในฐานะ "ผู้ที่มีความซื่อสัตย์และมีความสามารถในหน้าที่การงานอย่างสูงส่งเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเงินเพื่อส่วนรวมของประเทศไทย"

3. นายแพทย์ฝน แสงสิงแก้ว ได้รับในปี พ.ศ. 2509 สาขาข้าราชการในฐานะ "ผู้เห็นการณ์ไกลในอันที่จะสร้างสรรค์จรรโลงบริการสุขภาพจิตที่ดีเยี่ยมขึ้นในประเทศไทย"

4. ม.จ.สิทธิพร กฤดากร ได้รับในปี พ.ศ. 2510 สาขาบริการสาธารณะ ในฐานะ "พระบิดาของการเกษตรแผนใหม่ ทรงใช้เวลาเกือบครึ่งศตวรรษบุกเบิกทดลอง และศึกษาความก้าวหน้าในด้านเกษตรกรรมแผนใหม่ของไทย"

5. นายประยูร จรรยาวงศ์ ได้รับในปี พ.ศ. 2514 สาขาหนังสือพิมพ์วรรณกรรมและนิเทศศาสตร์สร้างสรรค์ ในฐานะ "ผู้ที่ใช้ภาพล้อและอารมณ์ขันปกป้องผลประโยชน์ของประชาชนอย่างไม่ย่อท้อ มาเป็นเวลากว่า 30 ปี"

6. นายแพทย์กระแส ชนะวงศ์ ได้รับปี พ.ศ. 2518 สาขาผู้นำชุมชน ในฐานะ "แพทย์ที่อุทิศตนเพื่อรับใช้ส่วนรวมอย่างไม่ย่อท้อ สามารถฟันฝ่าอุปสรรคในการบริการด้านสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพมาสู่ชนบทที่ถูกทอดทิ้งและยากจน"

7. พระจำรูญ ปานจันทร์ ได้รับในปี พ.ศ. 2518 สาขาบริการสาธารณะ ในฐานะ "ผู้รักษาผู้ติดยาเสพติด โดยไม่ถือลัทธิ ศาสนา และใช้วิธีบำบัดรักษาด้วยยาสมุนไพรอย่างได้ผล"

8. นางสาวประทีป อึ้งทรงธรรม ได้รับในปี พ.ศ. 2521 สาขาบริการสาธารณะ ในฐานะ "ผู้ที่นำการเรียนรู้ การมีสุขภาพดี และความหวังมาสู่เด็กในแหล่งเสื่อมโทรมคลองเตย"

9. นายแพทย์ประเวศ วะสี ได้รับในปี พ.ศ. 2524 สาขาข้าราชการ ในฐานะ "นักวิจัยทางวิทยาศาสตร์การแพทย์และผู้พยายามให้มีการกระจายบริการสาธารณสุขไปสู่คนยากจน"

10. นายเฟื้อ หริพิทักษ์ ได้รับในปี พ.ศ. 2526 สาขาบริการสาธารณะ ในฐานะ "เป็นบุคคลตัวอย่างของการศึกษา และฟื้นฟูศิลปกรรมยุคเก่าภายในประเทศ ทั้งนี้เพื่อมิให้สังคมมีการพัฒนาไร้จุดหมาย คือยังตั้งอยู่บนรากฐานแห่งอดีตที่สืบทอดวัฒนธรรมของตนมาช้านานเป็นบุคคลอันควรแก่การได้รับเกียรติยศ"

11. นายทองใบ ทองเปาด์ ได้รับในปี พ.ศ. 2527 สาขาบริการสาธารณะในฐานะ "ผู้ที่ได้ใช้ความรู้และความสามารถทางกฎหมายและปากกาอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อความเป็นธรรมป้องกันผู้มีรายได้น้อย ผู้ยากจน และคนที่ต้องการความช่วยเหลือ"

12. นายแพทย์อารี วัลยะเสวี ได้รับในปี 2530 สาขาผู้นำชุมชน

13. โครงการที่ให้ชาวเขาเลิกปลูกฝิ่น ได้รับในปี พ.ศ. 2531 สาขาส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ

14. สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย ได้รับในปี พ.ศ. 2532 สาขาส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ

15. สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้รับการถวายรางวัลในปี พ.ศ. 2534 สาขาบริการสาธารณะ ในฐานะ "ทรงเป็นเจ้าฟ้าองค์อุปถัมภ์ประกอบพระกรณียกิจที่เป็นคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติ และทรงเป็นองค์ประมวลอันเด่นชัดแห่งคุณค่าดีเลิศอย่างไทย"

บรรณานุกรม

เจษณี-กรรณิกา-ผ่องพรรณ. "ทองใบ ทองเปาน์: ทนายแมกไซไซ." ชวัญเรือน ปักษ์แรก (ตุลาคม 2527): 64-70.

นวลจันทร์ รัตนากร. คนดีคนเด่น. กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์, 2528.

บรรณาธิการ. "รางวัลแมกไซไซ." วารสารห้องสมุด 1 (พ.ย.-ธ.ค. 2510): 241-243.

ประเวศ วะสี. "บันทึกการเดินทางเพื่อรับรางวัลแมกไซไซ." หมอชาวบ้าน 3 (1 พ.ย. 2524): 60-64. และ 3 (1 ธ.ค. 2524): 50-53.

เพ็ญศรี เคียงศิริ. "สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี กับรางวัลแมกไซไซในทัศนะฯพณฯเอกอัครราชทูตฟิลิปปินส์." สกุลไทย 37 (10 กันยายน 2534): 29-32, 89.

มนต์ฤดี วัชรประทีป. "เจ้าฟ้าแมกไซไซ (The Magsaysay Princess)." วารสารห้องสมุด 35 2 (เมษายน-มิถุนายน 2534): 15-20.

"รางวัลแมกไซไซสำหรับประเทศไทย นายแพทย์อารี วัลยะเสวี สาขาผู้นำชุมชน." บุคคลวันนี้ 1-2, 11 (พฤษภาคม-พฤศจิกายน 2530): 31-50.

รัฐประศาสนศาสตร์, คณะ. ใครเป็นใครในประเทศไทย. เล่ม 1. พระนคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2506.

วรรณพร. "แฟ้มชีวิตชีวประวัติบุคคลตัวอย่างที่ควรจารึกไว้ในความทรงจำ ศาสตราจารย์เฟื้อ หริพิทักษ์ รางวัลแมกไซไซ สาขาบริการชุมชน." คู่ทุกข์คู่ยาก 3, 59 (พฤศจิกายน 2526): 37-39.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. กรมวิชาการ. คนไทยที่ได้รับรางวัลแมกไซไซ. กรุงเทพฯ: วิคตอรี่เพาเวอร์พอยท์, 2525.

สมัย สุทธิธรรม. ดอยคำ. กรุงเทพฯ: อักษรบัณฑิต, 2531.

สายัณห์ อดิศร. "แนะนำให้รู้จักนางสาวนิลวรรณ ปิ่นทอง." วารสารห้องสมุด 6 (พ.ย.-ธ.ค. 2505): 455-462.

สุวิมล ธนะผลเลิศ. "ชีวประวัติและผลงานของประยูร จรรยาวงษ์." วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.

สุดารา สุจฉายา. เปิดกรุศิลปิน. กรุงเทพฯ: เมืองโบราณ, 2532.

เสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ, สำนักงาน. งานประกาศเกียรติคุณบุคคลดีเด่นของชาติ ประจำปี 2528. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2529.

Ramon Magsaysay. Collier's Encyclopedia 12 (1961): 247.

The Executive Trustee Ramon Magsaysay Award Foundation. The Code of Procedure. Hong Kong: Libra Press, 1979.

The Executive Trustee Ramon Magsaysay Award Foundation. The Ramon Magsaysay Award 1958-1978. Hong Kong: Libra Press, 1979.